

Příklad (4.1)

Nechť \mathbb{T} je těleso, $a \in \mathbb{T}$ a A je čtvercová matice řádu n nad tělesem \mathbb{T} taková, že součet prvků v každém sloupci je roven a . Dokažte, že pak a je vlastním číslem matice A .

┌

Důkaz

1) Nechť nejdříve $a = 0$ (ta je prvkem každého tělesa). Potom součet prvků v každém sloupci A je 0, tedy součet všech řádků (to jest lineární kombinace s koeficienty 1) je nenulová lineární kombinace dávající nulový vektor. Tedy A není regulární, tedy existuje lineární nenulová kombinace sloupců, která dává nulový vektor. Tuto kombinaci nechť reprezentuje vektor \mathbf{x} ($\in \mathbb{T}^n$). Tudíž $A \cdot \mathbf{x} = \mathbf{0} = 0 \cdot \mathbf{x}$ a $a = 0$ je vlastní číslo A a \mathbf{x} je vlastní vektor příslušející tomuto číslu.

2) Podle bodu 1) má matice $A - a \cdot I_n$ vlastní číslo 0 a vlastní vektor jemu náležející \mathbf{x} . Potom je $A\mathbf{x} = a \cdot I_n \cdot \mathbf{x} + (A - a \cdot I_n)\mathbf{x} = a\mathbf{x} + 0 \cdot \mathbf{x} = a\mathbf{x}$. Tedy a je vlastním číslem A a přísluší mu vlastní vektor \mathbf{x} . □

└

Příklad (4.2)

Najděte nějakou reálnou čtvercovou matici A řádu 3, která současně splňuje následující podmínky:

- A má vlastní číslo -1 a vlastní vektory příslušné tomuto vlastnímu číslu tvoří podprostor

$$\{(x, y, z)^T \in \mathbb{R}^3 : 2x - y + z = 0\}.$$

- A má vlastní číslo 3 a $(1, 1, 0)^T$ je vlastní vektor příslušný tomuto vlastnímu číslu.

┌

Řešení

Lineární zobrazení (tj. i násobení maticí) je jednoznačně určeno tím, kam zobrazuje prvky nějaké báze, tudíž najdeme bázi \mathbb{R}^3 , která se nám bude zobrazovat. Jako jeden prvek se hned nabízí $(1, 1, 0)^T$ z druhé podmínky. Jako další dva prvky vezmeme bázi prostoru z první podmínky. To můžou být třeba $(1, 2, 0)^T$ a $(1, 0, -2)^T$, jelikož má stupeň volnosti $3 - 1 = 2$ (tj. jsou všechny), $2 \cdot 1 - 2 + 0 = 0 = 2 \cdot 1 - 0 + (-2)$ (tj. jsou to opravdu prvky daného prostoru) a jsou lineárně nezávislé (LN spolu s $(1, 1, 0)^T$ dokážeme nalezením inverzní matice k matici přechodu báze^a).

Tedy máme bázi \mathbb{R}^3 $B = ((1, 1, 0)^T, (1, 2, 0)^T, (1, 0, -2)^T)$. A z definice vlastního čísla víme, že se má zobrazovat na (ve stejném pořadí) $B' = (3 \cdot (1, 1, 0)^T, -1 \cdot (1, 2, 0)^T, -1 \cdot (1, 0, -2)^T)$. Tedy A vzhledem k bázím B , B bude vypadat jako:

$$\begin{pmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}.$$

Poslední část úkolu je zapsat tuto matici (vzhledem ke kanonické bázi), tedy můžeme vyjít z toho, že když A vzhledem k bázím B , B přenásobíme zprava $[id]_B^K$ a zleva $[id]_K^B$ dostaneme A (ze součinu lineárních zobrazení). $[id]_K^B$ je triviální (sloupce jsou vektory $[B]_K$) a $[id]_B^K$ dostaneme její inverzí:

$$[B]_K^B = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{pmatrix}, \quad [B]_B^K = ([B]_K^B)^{-1} = \begin{pmatrix} 2 & -1 & 1 \\ -1 & 1 & -1/2 \\ 0 & 0 & -1/2 \end{pmatrix}.$$

Tudíž hledaná matice je

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 0 \\ 0 & 0 & -2 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 3 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 2 & -1 & 1 \\ -1 & 1 & -1/2 \\ 0 & 0 & -1/2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 7 & -4 & 4 \\ 8 & -5 & 4 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}.$$

^aNeboť pokud má čtvercová matice inverzní matici, pak je regulární a tedy má nezávislou posloupnost sloupců.

└